БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 245 (6660)
НОЯБРИИН
24
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нүхэр Каганович Лазарь Моисеевичтэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Централна Комитедэй ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалга (1-дэхи нюур).

Нүхэр Л. М. Кагановичые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхи нюур).

Артиллериин Үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада болобо (1-дэхи нюур).

М. Могнонов. — Худэлмэришэд ба албахаагшадай байдалые һайжаруулха талаар профсоюзна организацинуудай зорилгонууд (2-дохи нюур).

Д. Цыренов.— Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз һонинууд (2-дохи нюур).

РЕСПУБЛИКЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДТА (2-хи нюур).

САТИРЫН БУЛАН: **Цырен-Базар Бадмаев.** Ягаад клеёнко абаабиб? (2-дохи нюур).

КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ РЕПУБЛИКАНСКА ЗУБЛӨӨН: Манай шухала зорилнууд. Лекционно хүдэлмэрине һайжаруулха. Кадрнууд зүбөөр хэрэглэхэ (3-дахи нюур).

Германо-советскэ хани барисаанай һара (4-дэхи нюур).

Францини национальна суглаанда (4-дэхи нюур).

Хүдөөгэй комсомольско организацинуудай дайшалхы зорилгонууд

Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум болбол колхозно таряашадые, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын түн ехэ удхатай, дэлгэрэнгы программаар зэбсэгжүүлһэн байна. Партиин хараалһан эдэ хойшолуулагдашагүй хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдээд байхада, ойрын хоёр—гурбан жэлэй турша соо манай ороной арад зониие эдеэ хоолой продуктнуудаар, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр гүйсэд хантаха, бүхы советскэ хүнүүдэй материальна ажана байдал эрид дээшэлүүлхэ ябадал туйлагдаха юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые эрид түргэнөөр дэбжээлгэ—манай бүхы ажалшадай, манай бүхы комсомолецууд болон залуушуулай нангин хэрэг мүн. Хүдөөгэй комсомолые горьтой хүсэн гэжэ тоолоод, КПСС-эй ЦК-гэй Пленум хадаа хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ комсомольско организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан байна. «Комсомольско организацинууд, — гэжэ тус Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ,—социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгын, ажалай түрүү методуудые, хүдөө ажахын наукын ба практикын тон шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгын үүсхэлшэд байха, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхалгатай холбоотой асуудалнуудые партийна организацинуудай үмэнэ табилгада үүсхэл ехээр гаргаха ёһотой».

Манай партиин сэсэн мэргэн шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон комсомолецууд болон залуушуул хаа хаанагүй—үргэн нармай Боргойн талада, холын Курумканда, сарьдаг үндэр Саяан уулын хормойдо — социалистическэ мүрысөөнэй долгиие бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, шэн габьяата ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Хүдөөгэй залуушуулай политическэ ба ажалайнь эдэбхи хэшээлэй угаа ехээр дээшэлжэ байһан энэ үедэ комсомольско организацинуудай үүргэ, харюусалгань мүн лэ дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. Тэдэнэр хадаа эрхилжэ байгаа гансахан лэ комсомольско хэрэгүүдээрээ ажал-ябуулгаяа хизаарлаха бэшэ, харин хүдөө ажахые дэбжээхэдэнь партийна организацинуудта али болохо туһаламжа үзүүлхэ, ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эзэлхэ һууриян зүбөөр тодорхойлхо уялгатай.

Энэ талаар Мухаршэбэрэй аймагай Никольско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организацинин гаргаһан үнэтэ үүсхэлые һайшаамаар, дэмжэмээршье байха юм. Тус организаци болбол партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй абаһан тогтоолые нээмэл комсомольско суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, тэрээниие амжалтатайгаар бэелүүлгын тодорхой зорилгонуудые хараалаа. Тодорхойлон хэлэбэл, эндэхид 25 комсомолецууд ба залуу колхозшигуудые малажалда хүдэлмэрилхөөр нэмэн томилхо, комсомольско-залуушуулай жэшээтэ һайн һүнэй-товарна фермэ эмхидхэхэ, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, фермэ шадарай участок байгуулха, 200 тонно силосэй баттаамжатай хоёр башни бариха, мүн тарянажалай хоёр бригадануудта комсомольско труппануудые эмхидхэжэ, комсомольско хиналтын постын хүдэлмэриие шууд һайжаруулха, гурбан жэлэй агро-зоотехническэ курсануудта һуралсаха гэжэ шиидэһэн байна. Энэ колхозой комсомолецуудай хэлэһэн үгэнүүд саарһан дээрээ үлөөгүй, тэдэнэр артелиин нийтын ажахые бэхижүүлхэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр, комсомольско габьяастайгаар хабаадалсана. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэдэнь комсомолецуудта колхозой партийна эхин организаци илгээдгүй ехэ туһаламжа хүргэһэн, тэдэнэй һайшаалта үүсхэлыень тэрэ дары дэмжэһэн байгаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XIII пленум болбол хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ партиин бодото туһалагша болохо гэһэн зоралго комсомольско организацинуудай үмэнэ табяа һэн. Тус пленумэй шиидхэбэринүүд соо малажалай тээгдэлые дары усадхаха талаар парти ба правительствын хараалһан программые бэелүүлгэдэ комсомолецууд болон залуушуулай эгээн эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хангалга онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Гэбэшье, манай республикын хүдөө ажахын гол һалбари болохо малажалые хүгжөөлгэдэ хүдөөгэй комсомольско организацинууд тон хангалтагүйгөөр хабаадалсадаг, заримдаа энэ шухала хэрэгэй хажуу тээ байдаг гү, али анхаралаа даһашье багаар хандуулдаг байһаар. Имэрхүү байдал, жэшээнь, Хэжэнгын аймагта үзэгдэнэ. ВЛКСМ-эй Хэжэнгын айком, комсомольско эхин организацинууд колхозууд болон МТС-үүдэй ажал хүдэлмэреэр гүнзэгыгөөр һонирходоггүй, колхозуудай правленинүүдтэ, партийна организацинуудта болон МТС үүдэй дирекцинүүдтэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхын орондо имагтал, воскресенигүүдые үнгэргэлгөөр өөһэдынгөө үүргые хизаарладаг байһаниинь тон гэмшэлтэй.

Тэрэшэлэн, Ториин, Зэдын, Кабанскын, Сэлэнгын, Хориин аймагуудай хэдэ хэдэн колхозно комсомольско организацинууд нийтын малажалые хүгжөөлтэдэ тон һулаар хабаадалсана. Имэ ябадалые саашадань тэсэхын аргагүй, энээниие дары усадхаха шухала. ВЛКСМ-эй обкомой VI-дахи пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, комсомольско организацинууд декабриин 1 болотор 2 мянгаһаа үсөөн бэшэ эрхим комсомолецуудаа малажалда хүдэлмэрилхыень нэмэн эльгээхэ, хүдөө ажахын органуудтай хамта тэдээнтэй семинар үнгэргэхэ, дүй дүршэлтэй малшадтай уулзалга, түрүү колхозуудта экскурсида гаралга эмхидхэхэ уялгатай. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулга нийтын малажалые дэбжээлгын шухала нүхэсэлынь мүн болоно. Тиимэһээ комсомолецууд өөһэдынгөө үүсхэлээр тэжээл бэлэдхэлгын бригада эмхидхэхэ, дутамаггүй хүрэхэ силос дараха түхеэрэлгэнүүдые бариха ёһотой. Мүнөө адуу малай үбэлжэлгын эхилһэнтэй дашарамдуулан, үбһэ тэжээл фермэдээ шэрэжэ асаралга, тэрээниие гамтайгаар гаргашалгын хойноһоо хиналта табилга айхабтар шухала. Энэ хадаа хүдөөгэй комсомолецуудай болон залуушуулай зайлашагүй хэрэг гээшэ.

Мүнөө үедэ машинно-тракторна станцинууд колхозно үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ шиидхэхы удхашанартай. Тэрээнтэй хамта, эдэ станцинуудта гол түлэб комсомолецууд болон залуушуул хүдэлмэрилжэ байна. Тиимэ болохолоороо, энэ угаа ехэ хүсэтэй отрядые зүбөөр хүтэлбэрилгэ, тэдэнэй хүсэлэл оролдолгые хүдөө ажахын урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ элсүүлгэ—комсомолой арюун уялга мүн болоно бшуу. Сагүргэлжын механизаторска кадрнуудые байгуулгада, хүдөө ажахые механизацилгын училищинуудта хүбүүд ба басагадые шэлэн эльгээлгэдэ, МТС-үүдэй дэргэдэ техническэ һуралсал эмхидхэлгэдэ, залуу механизаторнуудай техническэ конференцинүүд болон слёдуудые үнгэргэлгэдэ, ажалай түрүү методуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ МТС-үүдэй комсомольско организацинууд тон ехэ үүргэ дааха байна. Гэбэшье, энэ шухала хэрэг зарим нютагуудта тэсэшэгүй муу байдалда оруулагданхай, тиихэдэ комсомольско организацинууд энэ асуудалаар өөдтэй юумэ хэдэггүй байха юм.

Хүдөөгэй комсомольско организацинуудай үүргые дээшэлүүлгэ нэн түрүүн нютагуудтахи партийна организацинуудай хүтэлбэриһөө дулдыдаха байна. Комсомолой хүсэниинь, дайшалхы шадабаринь—партийна хүтэлбэридэ юм. Гэхэтэй хамта, Хэжэнгын, Хориин, Сэлэнгын ба бусад аймагуудай хэдэ хэдэн партийна организацинууд комсомольско организацинуудые тон халирхайгаар хүтэлбэрилдэг, тэдэниие өөһэдынгөө найдамтай туһалагша болгожо шадаагүй байһаниинь саашадаа яашье тэсэшэгүй.

Нютагуудтахи партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ комсомольско организацинуудые зүбөөр хэрэглэхэ, тарянажалай болон малажалай культурые дээшэлүүлгэдэ тэдэнэй үндэр харюусалгатай байлгые туйлаха, үнэтэ үүсхэл ба патриотическа эрмэлзэлыень бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ хэрэг мүн болоно.

Нүхэр КАГАНОВИЧ Лазарь Моисеевичтэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ба ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол Танай жара наһа гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Ленинэй үнэн шаби ба Сталинай соратник Таниие халуунаар амаршална.

Коммунистическэ партиие болон Советскэ гүрэниие элитэ ехэ эмхидхэгшэдэй ба байгуулагшадай нэгэн болохшо Танай габьяае советскэ арад үндэрөөр сэгнэнэ.

Партийна ба гүрэнэй хүдэлмэриин бүхы тушаалнуудые даажа байхадаа СССР-тэ коммунизм байгуулхын тулада бүхы хүсэ шадалаараа ба бүхы эрдэм мэргэжэлээ гарган Та эршэтэйгээр ажалладаг байнат.

Манай хани нүхэр, манай хүндэтэ Лазарь Моисеевич, олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ябахыетнай, манай социалистическэ Эхэ ороной арадуудай аша туһада, коммунизмын аша туһада саашадаа үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхыетнай үнэн зүрхэнһөө Танда хүсэнэбди.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Л. М. Кагановичые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Л. М. Кагановичын түрэһөөр жара наһа гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай үмэнэ тэрэнэй гайхамшагта ехэ габьяатай байһаниие хараадаа абажа, нүхэр **Каганович** Лазарь Моисеевичые **Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной ноябриин 21.

Артиллериин Үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада болобо

Артиллериин Үдэртэ зорюулагдаһан партийна, советскэ, олонитын организацинуудай түлөөлэгшэдтэй ба промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта СССР-эй Оборонын Министерствын баярай суглаан Москвада, Советскэ Армиин Центральна театр соо ноябриин 21-дэ болоо.

Артиллериин генерал-полковник Советскэ Союзай Герой В. И. Казаков Артиллериин Үдэр тухай элидхэл хээ.

Баярай суглаанай һүүлээр Ю. Чепуринэй «Хабарай урадхал» гэжэ зүжэг харуулагдаһан байна.

(ТАСС).

КОЛХОЗНО ШЭНЭ КЛУБУУД

ПОЛОЦК. Глубокско районой «За Родину» гэжэ хүдөө ажахын артелиин центртэ-Узелово тосхондо колхозно клубай байшан бариглдажа дүүрээ. Мүн энэ районой Ждановай нэрэмжэтэ, «Герой труда» ба Энгельсын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелынүүдтэ шэнэ клубууд хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Мүнөө областиин колхозуудта 110 клуб хүдэлмэрилнэ. Жэлэй эсэс хүрэтэр Браславска, Миорско, Дриссенскэ ба Дуниловичска районуудай колхозуудта үшөө 12 клуб нээгдэхэ юм.

КАСИМОВ. (Рязанска область). Наһа гүйсэгшэдэй һуралсаха хүгжэмэй үдэшын һургуули үсэгэлдэр эндэ хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тэндэ ажалшад хүдэлмэриһөө таһарангүйгөөр фортепиано, виолончели, баян, скрипкээр наадажа һураха юм. «Красный текстильщик» гэжэ бүд нэхэлгын фабрикын, хонинной арһан дэгэл оёлгын ба механическа заводуудай хүдэлмэришэд, дүтын тосхонуудай колхозшигууд хүгжэмэй һургуулида мүн лэ һуралсана.

Энэ болбол область дотор наһа гүйсэгшэдэй һуралсаха хүгжэмэй хоёрдохи һургуули болоно.

Ноябриин 19. (ТАСС).

Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө!

Хориин колхозшигуудай үгэ

ХОРИНСК. (**Телефоноор абтаба**). Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга Хориин аймагай колхозууд, малажалай фермэнүүд, отаранууд, бригаданууд болон гүүртэнүүдтэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэбэ. Колхозно малшад ба таряашад тус хандалгые халуунаар угтаха зуураа, Читын областьтой мүрысөөндэ илахын түлөө хоорондоо мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди, урданайхиһаа бүри һайнаар ажаллахабди гэжэ мэдүүлбэ. Үдын сомоной Сталинай, Кульска сельсоведэй Маленковой нэрэмжэтэ, мүн Ленинэй, Ждановай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хандалга үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэбэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишодой отара дээрэ болоһон үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ колхозой эрхим хонишон Балчин Тушимилов ингэжэ хэлэбэ:

— Би мүнөө жэлдэ 100 хонин бүриһөө 124 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээб, хонин бүриһөө 2,7 килограмм нооһо хайшалааб. Теэд мүнөө республикынгаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Читын областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдтэй мүрысөө баталаад байхадань, энэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө бүри һайнаар ажаллаха ёһотойбди. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые халуунаар дэмжэхэ зуураа энэ үбэлжэлгын турша соо даажа байһан хонидоо хоролтогүйгөөр ондо оруулха, 100 хонин бүриһөө 120 гаран хурьга абажа, һайнаар түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,5 килограмм нарин ба нарибтар нооһо хайшалха гэһэн уялга абанаб. Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар хүдэлхэб.

Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тэшүүдэй хамтын суглаан боложо, тус хандалга зүбшэн хэлсэгдээ. Эндэхи малшад ниитынгээ малажалые саашадань хүгжөөхын түлөө мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, колхозойнгоо гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгые бүри ехээр хүгжөөхэ гэжэ шиидэбэ. Юуб гэхэдэ, энэ һалбариһаа бүхы олзо доходой 33 процентнь абтадаг байна. Энэ жэлдэ тус колхоз хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 112,2 процент дүүргэжэ, 10576 хонитой болоо. Племенной хүдэлмэриие һайнаар ябуулһанай ашаар хонидоо нарин ба нарибтар нооһотой үүлтэрэй болгонхой. Гадна, энэ жэлдэ гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн ба хамта дээрээ хонин ажалһаа 200 гаран мянган түхэригэй олзо доход оруулһан байна. Мүнөө эндэхи хонишод хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай уряагаар мүрысөөндэ оролсохо зуураа хони үсхэбэрилхэ ерэхэ жэлэйнгээ түсэбые 1954 оной октябриин 1 болотор сум дүүргэхэ, хонидойнтоо тоое 13500 толгой болгохо, 100 хонин бүриһөө 105 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, хонин бүхэнһөө 4,4 килограмм имагтал нарин нооһо хайшалха ба мүнөө жэлэйнгээ үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ гэһэн уялга абаа. Эндэхи эрхим хонишод Хандажап Жамьянова, Дари Ойдопова гэгшэд 100 хонин бүриһөө 110—115 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 5 килограмм хүрэтэр нарин нооһо хайшалха гэһэн уялга абаһан байна.

Тус колхозой тарянажалай бригадын бригадир Цыденжап Доржиев ерэхэ жэлдэ тарянайнгаа бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 12 центнерһээ бага бэшэ таряа хуряаха гэһэн уялга абаба. Энэ зорилгоор үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бүрин үнгэргэхэ, эрхим шанартай үрһэ хааха ба хабарай тарилгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэбди гэжэ нүхэр Доржиев суглаан дээрэ мэдүүлээ.

Хориин аймагай колхозшигууд абаһан шэнэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Читын областьтой мүрысөөндэ түрүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын зорилгоор колхозно полинууд ба малажал дээрээ стахановскаар ажаллажа байна.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Овощиин үндэр ургаса туйлахын түлөө

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоол хадаа хартаабхын ба овощиин ургасые улам дээшэлүүлхые хараалһан байна.

Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ, «В защиту мира» колхозууд хартаабха ба овощь ургуулха түрүү методые хэрэглэжэ хартаабхын, овощной культурануудай үндэр ургаса туйлаа.

Круминай нэрэмжэтэ колхозой огородно бригада (бригадирынь нүхэр Тимофеев) жэлһээ жэлдэ үндэр баян ургаса абадаг юм. Энэ бригадынхид овощной культурануудые тарижа ургуулха нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Хартаабхын ба овощной культурануудай үндэр ургаса туйлаһанайнгаа түлөө Круминай нэрэмжэтэ колхоз аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хэдэн дахин хабаадалсаһан байна. Энэ жэлдэ сагай уларилай хэды муу байбашье, тус колхоз овощной культурануудай үндэр ургаса хуряаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, 1,3 гектар газарһаа түсэбэй ёһоор 196 центнерэй орондо 250 центнер капуста, 0,43 гектарһаа 60 центнер столовын свёкло, 0,4 гектарһаа 55 центнер морковь хуряаһан байна.

Имэ үндэр ургаса яагаад туйлагдааб гэхэдэ, огородно бригадын хүдэлмэрилэгшэд комплексно агротехникые зүбөөр хэрэглэжэ, ургасын хойноһоо һайнаар харууһалһан байна. Хабар огородно полидо лущени хэгдэһэн, овощь һуулгахаһаа түрүүн газарыень гүнзэгыгөөр хахалһан байгаа. Гадна, овощь тариха поли дээрэ 3300 тэргэ нат шэбхэ, 25 центнер шубуунай аргал, 3 центнер үнэһэ гаргаһан байха юм. Овощной культурануудай эдеэшэжэ байха үедэ нэмэлтэ тэжээл үгэхэдэ ба уһалхада ургасань дээшэлдэг байна. Овощной культурануудай үндэр ургаса туйлахын тулада тус культурануудай таригдаха полиие намарһаа хойшо бэлэдхэжэ эхилхэ ёһотой. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, 1954 ондо колхозой правлени огородно культурануудай полиие 7,5 га хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ харааланхай.

Гэхэтэй хамта, Окино-Ключевскойн МТС огородой ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Круминай нэрэмжэтэ колхозой огородшигууд овощь уһалхын түлөө худагһаа уһа хүнэгөөр удхадаг юм. Теэд, энэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха талаар Окино-Ключевскойн МТС юушье хээгүй байха юм.

Гадна, «В защиту мира» гэжэ колхозой огородно бригадын хүдэлмэрилэгшэд 1,25 гектар газарһаа 25 центнер һонгиный ургаса, 10 центнер һонгино-севкын ургаса хуряажа, колхоздоо 23700 түхэриг олзо доход оруулһан байна.

Овощной культурануудай һайн ургаса абахын тулада, эдэ культурануудые һайн шанартай үрһөөр, комплексно агротехникые зүбөөр хэрэглэн тариха шухала.

Энэ колхозой огородно бригадын нүхэд Афанасьевагай, Ульяновагай звенонууд комплексно агротехникые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар һонгиный һайн ургаса абажа, аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаһан байна.

И. Аширов.

Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай байдалые һайжаруулха талаар профсоюзна организацинуудай зорилгонууд

Эрхим дээдэ техникын база дээрэ социалистическэ үйлэдбэрие таһалгаряагүй үргүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха зэргээр бүхы обществын сағ үргэлжэ ехэ болодог материальна, культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха ябадал социалистическэ обществын хүгжэлтын тол хуули ёһон болоно.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство ажалшадай аша туһада үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые эрид ехээр үйлэдбэрилхэ эмхидхэнэ, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, советскэ худалдаа наймаае һайжаруулха, байрын ба культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудые олоор бариха хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна.

Ажалшадай материальна байдалые саашадань һайжаруулха тухай һаналаа табижа байха гээшэ советскэ профсоюзуудай тон шухала уялга мүн. Советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулха, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые хоёр—гурбан жэлэй турша соо эрид ехээр дээшэлүүлхэ талаар парти, правительствын хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлхын түлөө оролдолго профсоюзна организаци бүхэнэй тон шухала зорилго болоно.

Байрын гэрнүүдые барилга һайжаруулха, гэр байра заһабарилха гүрэнэй түсэб дүүргэхэ гээшэ парти, правительствын табиһан шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Гэр байра барилгада энэ жэлдэ гүрэнэй зүгһөө ехэ мүнгэн зөөри үгтэнхэй. Энэ мүнгэн зөөри республикын хэдэ хэдэн предприятинуудта амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Гэхэ зуура, республикын олохон предприятинуудта байрын ба культурно-ажаһуудалай барилганууд дутамагаар хэгдэнэ, гүрэнэй һомолһон мүнгэн зөөри хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ паровозо-вагонно завод, мяха-консервын комбинат, модоной завод гэр байрануудые ехэ муугаар барижа байна. Республикын эдэ ба бусад зарим предприятинуудай байрын фонд бата байна. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд гэр байра барилгые хоёрдохи ээлжээнэй хүдэлмэри гэжэ тоолоод, байра бариха гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэ хангана-гүй. Энэ жэлэй арбан һарын турша соо байра барихын тулада һомологдоһон мүнгэн зөөрие паровозо-вагонно завод (начальнигынь нүхэр Бутко, завкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Илюхин) 64,8 процент, мяха-консервын комбинат (директорынь нүхэр Сарбаев, завкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Воробьев) 53,9 процент, Улан-Удын модоной завод (директорынь нүхэр Оглоблин, завкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Родионов) оройдоо 6,4 процент хэрэглэһэн байна. Тиихэдэ мяха-консервын комбинат байрын гэрнүүдэй жэжэ ба капитальна заһабарида энэ жэлдэ үгтэһэн 100 мянга үлүүтэй түхэригые мүнөө хүрэтэр бүри гаргашалаагүй. «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд гэр байрын барилгада үгтэһэн мүнгэн зөөриин оройдоол 55 процентые, культурно-ажаһуудалай барилгада үгтэһэн мүнгэнэй 64,7 процентые хэрэглээд байна. Нютагай промышленностиин министерство, хэлхеэ холбооной управлени, «Бурмонголстрой» трест ба бусад зарим предприятинуудта гэр байрын барилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Дурсагдаһан предприятинуудта байра бариха түсэб юундэ имэ хангалтагүйгөөр ябуулагданаб гэхэдэ, эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн профсоюзуудай обкомууд болон фабрично-заводской комитедүүд партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдһээ, парти ба правительствын һүүлэй заабаринуудһаа зохихо тоошолол хэзэгүй, ажалшадые гэр байраар хангаха хэрэгые тоодоггүй байна.

М. МОГНОНОВ,
профсоюзуудай Бурят-Монголой областной совэдэй түрүүлэгшэ

Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй, ой модоной ба саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомууд, паровозо-вагонно заводой, мяха-консервын комбинадай, модоной заводой завкомууд гэр байрануудые бариха ба заһабарилха, культурно-ажаһуудалай объектнүүдые бариха түсэбүүдые таһалдуулжа байһан ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ хамаагүйгөөр хандадаг, энээн тухай зохихо министерствонууд ба ведомствонуудэй урда асуудал табигдадаггүй, зэмэтэ нюурнуудые харюусалгада хабаадуулха хэмжээнүүдые абхуулхын тула оролдодоггүй байна. Энэ талаар промышленна предприятинуудта коллективнэ договорнууд баталагдаһан байха юм. Эдэ договорнуудай гүйсэдхэлые хинан шалгаха гээшэ профсоюзна организацинуудай шухала уялга болоно. ВЦСПС-эй XI пленум хадаа хүдэлмэришэд болон албахаагшадые гэр байраар хангаха талаар коллективнэ договорнууд соо абтаһан уялгануудые гүйсэдхэлгэдэ гараһан дутуунуудые зайсуулха эрид хэмжээнүүдые абахыень профсоюзуудай комитедүүдые уялгалһан байна.

Профсоюзна организацинууд гэр байрануудые, культурно-ажаһуудалай объектнүүдые бариха ба заһабарилха түсэбүүдые заатагүй дүүргэхын тула бодото хэмжээнүүдые ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта абаха ёһотой. Энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэн зөөрие хүсэд хэрэглэхэ шухала. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба месткомууд гэрнүүдые һайнаар барихын ба заһабарилхын тула хиналта хэнэгүй. Шэнээр баригдаһан гэр байранууд болон бусад объектнүүдэй дутуутай байгаашье һаань, тушаажа абадаг байха юм. Профсоюзуудай комитедүүд барилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, дутагдалтайгаар баригдаһан гэр байрануудые ба культурно-ажаһуудалай объектнүүдые тушаажа абаха ябадалые гаргахагүй уялгатай.

Хамтын байрануудта байдаг хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха талаар коллективнэ договорнууд соо абтаһан уялгануудые гүйсэдхэлгэдэ онсо анхарал хандуулха шухала. Хамтын байра бүхэн ариг сэбэр, шухала хэрэгтэй хамаг юумээр хангагдаһан байха зэргэтэй.

Ажалшадай тус тустаа гэр бариха хэрэгтэ профсоюзна комитедүүд ехэ анхарал хандуулха зэргэтэй. Хүдэлмэришэдэй өөһэдтөө байрын гэр барихын тулада гүрэнэй зүгһөө жэл бүри ехэ мүнгэн зөөри зээлеэр үгтэнэ. Мүнөө жэлдэ БМАССР-эй предприятинууд ба нютагай Соведүүд хүдэлмэришэд ба албахаагшадай өөһэдтөө гэрнүүдые барихын тула зээлеэр мүнгэ үгэхэеэ 3 миллион 300 мянган түхэриг гүрэнһөө абаһан байха юм. Мүнөө 400 хүдэлмэришэд ба албахаагшадта мүнгэ зээлеэр үгтөөд байна.

Энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэн зөөри республикын олохон предприятинуудта ашагтайгаар хэрэглэгдэнэ. Шэлэй механизированнэ завод, Улан-Удын станциин вагонно депо ба бусад зарим предприятинууд хүдэлмэришэд ба албахаагшадай өөһэдтөө гэр барихын тулада гүрэнэй зүгһөө мүнөө жэлдэ үгтэһэн мүнгэн зөөрие хүсэд ашаглаһан байна.

Гэхэ зуура, олохон предприятинуудта хүдэлмэришэдэй өөһэдтөө гэр бариха хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй, гүрэнэй үгэһэн мүнгэн зөөри муугаар ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, паровозо-вагонно заводто, Галуута-Нуурай рудоуправленидэ, сэмбын фабрикада, Темлюйскэ заводто, Зүүн-Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделенидэ хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай өөһэдтөө гэр бариха хэрэг илангаяа хангалтагүйгөөр табигданхай. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдтөө гэр баригшадта ёһотой анхарал хандуулдаггүй, барилга хэхэдэнь зохихо туһаламжа тэдэндэ үзүүлдэггүй байна. Тиихэдэ профсоюзуудай комитедүүд эдэ дутуунуудые зайсуулха тушаа хэмжээ абадаггүй байна.

Профсоюзуудай областной, фабрично-заводской комитедүүд ба месткомууд хүдэлмэришэд болон албахаагшадай өөһэдтөө гэр барихын тулада гүрэнһөө үгтэһэн мүнгые хүсэдөөр хэрэглэхэ ябадал туйлаха, өөһэдтөө гэр баригшадые барилгын материал болон транспортаар хангаха талаар коллективнэ договорнуудай ёһоор предприятинуудай абаһан уялгануудай гүйсэдхэлые хинаха уялгатай.

Худалдаа наймаа ба ниитын эдеэ хоолые һайжаруулха тухай сағ үргэлжэ оролдохыень профсоюзуудһаа парти, правительство эринэ. «Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол профсоюзна организацинуудай үмэнэ харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Тиимэһээ профсоюзна организацинууд магазинууд болон столовонуудай хүдэлмэрие сағ үргэлжэ хинажа байха, советскэ худалдаа наймаанай принципүүдые эбдэгшэдтэй эрид шууд тэмсэхэ, магазинууд болон столовонуудай хүдэлмэриин дутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүдые хаһа сағ соонь абаха, ажалшадые хангалга таһалгаряагүй һайжаруулха уялгатай.

Олонхи предприятинуудай коллективнэ договорнууд соо ниитын эдеэ хоолые ба худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагданхай. Гэбэшье, эдэ уялганууд заримдаа дүүргэгдэнэгүй. Тусхайлбал, бүхы халаануудай хүдэлмэришэдые халуун хоолоор, гадаа хажууда ажалладаг хүдэлмэришэдые тусхай хубсаһаар хангаха гэхэ зэргын пунктнууд илангаяа муугаар дүүргэгдэнэ. Иимэ баримтанууд Зүүн-Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделениин предприятинуудта ба «Бурмонголстрой» трестдэ үзэгдэдэг байна. Ой модоной промышленностиин предприятинуудтахи, тэрэшэлэн столовонуудай трестын, Бурмонторгын зарим магазинууд ба столовонууд муугаар түхеэрэгдэһэн, ариг сэбэр сахигдадаггүй ба хүйтэн байдаг юм. Тэрэшэлэн советскэ худалдаа наймаанай гурим эбдэдэг баримтанууд усадхагдаагүй байһаар.

Профсоюзна организацинууд эдэ дутуунуудтай эрид шууд тэмсэжэ, ниитын эдеэ хоол болон худалдаа наймаа һайжаруулха талаар коллективнэ договорнуудаар хараалагдаһан уялгануудые гүйсэдхэлгэ заатагүй хангаха ёһотой.

Ажалшадай сағ үргэлжэ ехэ боложо байгаа материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангахын тула оролдохо гээшэ профсоюзна бүхы организацинуудай шухала ба харюусалгатай зорилго мүн.

Республикын предприятинуудта

Гээгдэлһээ гараһан леспромхоздо

Шулуутайн леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай эгээл ехэнүүдэй нэгэн юм. Урда жэлнүүдтэ тус леспромхоз модо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэнгүй үлэдэг һэн.

Мүнөө энэ леспромхозой модошод ороной модо бэлэдхэлэй түрүү предприятинуудай жэшээгээр хүдэлмэрээ эмхидхэжэ, республикынгаа түрүү предприятинуудай зэргэдэ гаранхай. Леспромхоз гурбадахи кварталай гүрэнэй түсэбые 140 процент дүүргэжэ, Эхэ орондоо 23 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур үгөө. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэр мүрысөөгөө улам шангадхан, модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

—Тус леспромхозой Тамахтай гэжэ пунктынхид модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэб ноябриин 1-дэ дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр 20 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур үгэхэ гэһэн уялгаяа бэелүүлжэ байна.

Шулуутайн модошодой амжалтанууд хадаа үйлэдбэрие һайнаар эмхидхэһэнэй, механизмууд ба түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар туйлагдаа. Эндэ модо бэлэдхэлэй пунктнуудай, мастерска участогуудай, бригадануудай ба хүдэлмэришэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй.

Тус леспромхоз модо бэлэдхэлэй бүхы участогуудайнгаа хүдэлмэрие хоёр халаанда оруулһанай, модые бүтэн зангаарнь таллуулдаг болоһоной ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлээ. Гурбадахи квартал соо бүхы түрэлэй хүдэлмэреэр нормоёо дүүргэлгэ дунда зэргээр 119,8 процент болоһон байна. Леспромхозой ажалай бүтээсэ бүхы дээрээ нёдондо жэлэйхиһээ 8—12 процентээр дээшэлһэн байна.

Эндэ техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглалга амжалтатайгаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, гурбадахи квартал соо нэгэ автомашина бүхэн 510 кубометр модо шэрэхын орондо 1333 кубометр, нэгэ трактор 1175 кубометрын орондо, 1385 кубометр модо шэрэһэн байха юм.

Мүнөө тус леспромхоздо үйлэдбэриин бүхы процессүүд механизацилагданхай. Модо бэлэдхэл дээрэ электрохюрөөнүүд, шэрэлгэ дээрэ—тракторнууд, ашаалга дээрэ—автоэлектрокранууд ба бусад шэнэ, бүтээсэ ехэтэй механизмууд хүдэлмэрилнэ.

Леспромхозой список соо байһан хүдэлмэришэн бүхэн нэгэ кубометрһээ доошо бэшэ комплексно бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэжэ, горьтой амжалта туйлана. Модо бэлэдхэлэй Тамахтайн пунктын модошон бүхэнэй комплексно бүтээсэ 1,11 кубометр, Шабур гэжэ пунктда—1,37 кубометр болоо. Эдэнэр мүнөө комплексно бүтээсые хүн бүхэндэ 1,5 кубометр, модо ашадаг «ЗИС—5» автомашинада—45 кубометр, «ЗИС—21»—40 кубометрһээ доошо бэшэ, «КТ-12» тракторта—45 кубометр болгохын түлөө тэмсэнэ.

1953 оной IV квартал соо Шулуутайн модошод «Молотовлес» комбинадай Городищенскэ леспромхозойхидой жэшээгээр хүдэлмэрээ цикличнэ графигта оруулжа эхилэнхэй.

В. Васильев.

Үйлэдбэреэ үргэдхэнэ

Бурмонпромсоведэй «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив дүрбэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө системынгээ предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тус артелиин продукциин ассортимент энэ жэлдэ нилээд үргэдхэгдөө. Эхэнэрнүүдэй ба эрэшүүлэй шляпа, хүүгэдэй малгай, элдэб түхэлэй дотор хубсаһан, майканууд, олон янзын оймһон, свитер гэхэ мэтын олон зүйлэй хубсаһанууд эндэ оёгдоно.

Комсомолецууд Соболева, Королева гэгшэд үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрһэн октябрь һарын ба ноябриин түрүүшын хахадай хүдэлмэриин дүнгүүдээр оёдолой цехын түрүү стахановка нүхэр Эрдынеева артелиингээ правлениин ба профкомой дамжуулгын вымпелые барижа ябана. Нүхэр Эрдынеева продукциингаа шанарай ба бүтээсын талаар бусадһаа онсо шалгарна.

Мүнөө оёдолой цех хүүгэдэй ба ехэшүүлэй олон янзын хубсаһа поточно-конвейернэ методээр оёдог болонхой. Энэ метод хадаа бүтээсэ ехэтэй байхаһаа гадна, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые нилээд хүнгэдхэнэ. Артелиин үйлэдбэридэ трикотажна хубсаһануудай машинанууд ба автомадууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Эдэ машинануудай механик Мезенцев ба наладчик Давыдов гэгшэд машинануудаа һайнаар харууһалдаг, сағ соонь заһабарилдаг, тоһододог юм. Тиин машинануудай эбдэрхэ, шинтхэнүүдэй бусагайдаха, таһарха ябадалые усадхаһан байна.

Артелиин правлени хүдэлмэришэдэйнгөө техническэ мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор нүхэд Гергесов, Кононов гэгшэдые Москва город курсада эльгээгээ. Тэдэнэр һургуулияа дүүргэхэдээ трикотажна машинануудай талаар мэргэжэлтэй мастернууд болохо юм.

Ж. Тарбаев.

Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

1953 оной эсэс болотор богонихон сағ үлэбэ. Ленинэй орденто ПВЗ-гэй бүхы цехүүдэй коллективүүд энэ үе соо жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Заводой шэрэм шудхалгын цехын формовщигуудай бригада паровозно цилиндрнүүдые бүтээлгэ дээрэ урдынхиһаа бүри амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй үдэр бүриинь даалгабари һайн шанартайгаар, 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэгдэнэ. Ажалай түрүүшүүл нүхэд Истомина, Марцанюк, Чистикова болон бусад ноябрь һарын түрүүшын хахадай хүдэлмэриин дүнгөөр мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлжэ, цехынгээ Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

А. Бидагаев.

★ ШЕФСКЭ ТУҺАЛАМЖА ★

Мяха-консервын комбинадайхид Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо материальна ба техническэ туһаламжа үзүүлнэ.

Һаяхан тус колхозой гэшүүд һүнэй-товарна фермые механизацилха хүдэлмэридэмнай туһаламжа үзүүлыт гэжэ комбинадай коллективтэ хандаба. Тиин, комбинадайхид хударгһаа механическа аргаар фермэдэ уһа үгэлгые хангаха гэжэ шиидэһэн байна.

Энэ хүдэлмэрие электрын хүсэгүйгөөр гүйсэдхэхэ аргагүй байһан тулада, комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эгээн түрүүн фермэ шадар заахан электростанци тодхохо гэжэ шиидэбэ. Мүнөө комбинат «ГАЗ» АА маркын 40 мориной хүсэтэй динамо бэлдэжэ байна.

Гадна, тэдэнэр фермэ дээрэхи ажал ехэтэй бусад хүдэлмэринүүдые механизацилалсахаар хараална.

Һаяхан комбинадай механическа цехынхид шефтээ абаһан колхоздоо тоһо бүлэдэг машина ба сепаратор заһабарилжа үгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механическа цехын слесарьнууд Ю. Емельянов ба Н. Дерябин гэгшэд тоһо бүлэдэг машина сепаратор хоёрые заһабарилжа байна.

Н. Святогорой текст,
Н. Григорьевой фото.

Сатирын булан

Яагаад клеёнко абаабиб?

(Хонишон Мархайн хөөрөөн)

Баргажанай аймагай Улюкай сельпогой Хилганадахи магазинай продавец Гармаев Б. Т. һайнаин эдээ „ээзгүр" зондо илгажа үгөөд, юрын зонуудта үгэдэггүй.

(Ажалшадай бэшэгһээ).

—Байза,
яагаад клеёнко
абаха ёһотой юм гээшэб?
Наймаашан Гармаевай
хүндэлхөөр
«ноён» бэшэб,—
гэжэ һанажа ябатараа
гүйжэ газаашаа гараад,
түрүүлэгшындээ ерэбэб.
—Нүхэр, дэгэлээ үгэл даа,
хэрэгтэй болоо,—гэбэб.
Түрүүлэгшын ходо үмдэдэг
түхэлтэй дэгэл үмдэнхэй,
үндэр захыень бодхоонхой
Гармаевай магазинда
орожо ерэһэн бээзб.
Магазин соонь харанхышаг,
нэгэшье үгэ хэлэнгүй
клеёнко заабаб.
«Баринхайшаг»,
һахы-һалаг, харайн-гүйн
Гармаев
клеёнкохо эбхээд,
гартам үгэбэ:
«Баригты!»—гээд.
Мүнгөө түлэжэ байтарни
намайе тэрэ
танижархиба,
шарайгаа бүри хубилгашаба.
Тээд
намда юум!?
Гараад лэ ошоо бээзб.
Клеёнкотой болоһон,
хүхюу,
һамгандаа орожо ерэбэб.
—Яагаад абаабши,
Мархайм? А?!
Одоо башыба хүргэнэб,—
гэжэ байгаад
һамганайнгаа
хүхихэдэ,
нигэжэ харюусабаб:
«намда башыба бү хүргэ.
түрүүлэгшын дэгэлдэ хүргэ».
Клеёнко абахыншье абааб,
хүниие мэхэлһэнээ һайрханагүйб
харин дурадхахаа һанаһан хүм:
Нүхэд,
энээхэн Гармаевай
аашалуулжа дураарнь
байлгангүй
ажалһаань хаябал яаха юм?

ЦЫРЕН-БАЗАР БАДМАЕВ

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Өөхэтэйень өөртөө, арбинтайень амандаа"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон фельетон соо Бичурын аймагай «Заготскодой» конторые даагша нүхэр Елизовэй хууль буса ябадал тухай, гүрэнэй зөөри хулгайлһан тухай хэлэгдээ һэн.

Манай редакцида БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр Сельверстовэй мэдээсэһэнэй ёһоор, фельетон соо хэлэгдэһэн баримтанууд тодорхой. Дээрэ дурсагдаһан аашануудые гаргаһанайнгаа түлөө Елизов ажалһаа сүлөөлэгдэбэ.

„Мүнгэнэй документ бэшэл..."

Манай газетын октябриин 23 номерой сатирын буланда толилогдоһон фельетон дотор Бурят-Монголой республикын Гүрэнэй банкын байшан соо мүнгэ абагшадта хандаһан элдэб һануулганууд, касса болон бусад сонхонуудые зааһан тэмдэг бэшэгүүд хуушан латаар бэшэгдэнхэй зандаа гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Фельетон соо заагдаһан баримтанууд шалгалтаар тодоржо, мүнөө хуушан латаар бурят-монгол хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн элдэб һануулганууд ба тобьёогууд абтажа, тэдэниие шэнэ алфавидаар бэшэхэ хэмжээ абтаба гэжэ манай редакцида Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой республиканска конторын эрхилэгшын орлогшо нүхэр Холщевников мэдээсэбэ.

Хэлхеэ холбоошод мүрысэ...

IV кварталай гүрэнэй түсэб... амжалтатайгаар дүүргэхын түл... социалистическэ мүрысөөн Закам... най аймагай хэлхеэ холбооной ко... торын коллективэй дунда үргэнө... дэлгэрээ. Отделени бүхэнэйнь х... дэлмэрилэгшэд гүрэндэ олзо дохо... ехээр оруулхын, ажалшадай дун... газетэ, журналнуудые олоор тара... хын түлөө тэмсэнэ.

Хэлхеэ холбооной Санага тосхо... дохи отделениинхид (начальниг... нүхэр Очиров) мүрысөөндэ эдэбх... тэйгээр хабаадалсан, доход оруу... гаар гурбадахи кварталайнгаа т... сэбые үлүүлэн дүүргэжэ, түр... зэргэдэ гараа һэн. Мүнөө тэдэн... түрүү һуурияа алдаагүй ябан... Тиихэдэ түсэбөө баһал үлүүл... дүүргэһэн хэлхеэ холбооной Ша... Азаргын агентство мүрысөөн... хоёрдохи һуури эзэлнэ.

А. Гансарунов.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һонинууд

КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ ҮРГЭНӨӨР ТАЙЛБАРИЛНА

Мүнөө Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые тайлбарилга үргэнөөр ябуулагдана. Малажалай гүүртэ болон отара бүхэндэ агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө 18 агитаторнууд Пленумэй тогтоолоор хөөрэлдөө болон уншалгануудые олоор үнгэргэнэ. Мүн 6 хүнһөө бүридэһэн хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэл хүдэлмэрилжэ, колхозниггуудта уласхоорондын, орон доторой болон элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые уншадаг байна.

Илангаяа агитаторнууд нүхэд Г. Базаржапов, Ц. Цыденова, Ц. Эрдынеев, Н. Полосурова, Б. Бальжинимаева болон бусад һайнаар хүдэлмэрилнэ.

40 ТУГАЛ НЭМЭЛТЭ ТҮЛЭБЭРИДЭ ХУБААХАНЬ

Колхозой эбэртэ бодо малай фермэ (даагшань Гутаб Базаржапов) мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 102 процент дүүргэжэ, энэ жэлдэ малшадта нэмэлтэ түлэбэри болгон 40 тугал хубаахань. Ветфельдшер С. Намжилова 3 тугал, МТФ-е даагша Г. Базаржапов, түрүү һаалишад Д. Дампилова, Б. Цыбикдоржиева, Ц. Чимитова ба бусад, мүн тугалшан Ц. Цыдыпов гэгшэд 1—1 тугал нэмэлтэ түлэбэринүүдые абаха юм.

Партиин уряагаар тус колхоздо дээдэ болон дунда һургуулитай мэргэжэлтэд хүдэлмэрилхөөр ерэбэ. Дээдэ һургуулитай ветврач Н. Маханчеев, агроном В. Терентьев гэгшэд мүнөө колхоздо хүдэлмэрилжэ эхилээ. Мүн дунда һургуулитай ветеринар, зоотехник ба агроном тус колхоздо хүдэлмэрилхэ юм.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАД

Колхозой түрүү һаалишад Дарима Сампилова, Цыжип Чимитова, Даша Цыденова гэгшэд үнеэн бүриһөө түл абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн ба ехэ һү һааһан байна. Жэшээлхэдэ, Д. Сампилова 9 һара соо үнеэн бүриһөө 1535 литр, Ц. Чимитова үнеэн бүриһөө 1420, Д. Цыденова 1320 литр һү һааһан байна.

Мүн тиихэдэ һаалишад Бутид Доржиева, Балма Цыбикдоржиева гэгшэд 16 үнеэн бүриһөө 16—16 тугал абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн байна.

ҺҮҮЛШЫН БАРИЛГАНУУД

Һүүлшын 3 жэл соо колхозниггуудай һууха 40 шэнэ гэр, правлениин хоёр дабхар байшан, сельмаг болон бусад үйлэдбэриин барилганууд бүтээгдэһэн байна.

Тиихэдэ мүн колхоз жэл бүхэндэ малай байрануудые олоор барижа, малнуудаа дулаан, типовой байрануудаар хангана. Жэшээлхэдэ, гансахан 1953 ондо тус колхоз 200 ухэрэй 1 байра, 1200 хонинай 4 байра, 200 хурьганай 2 байра, малшадай һууха 3 шэнэ гэр бариһан байна.

ШЭНЭ КЛУБ

Эндэ һаяхан шэнэ клубай хоёр дабхар байшангай барилга дүүрэбэ. Тус клуб 160 хүнэй һууха харалтын залтай, танца ба ёохорой залтай, мүн биллиардын, гриммеровалгын, буфедэй, киноустановкын болон бусад таһалгануудтай юм. Клубые гоёор шэмэглэхэ портредүүд, элдэб картинанууд болон мебель һаяхан Улан-Удэ городһоо асарагдаба.

Д. Цыренов.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн

ХҮДӨӨГЭЙ КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛАЯ

Ноябриин 18—20-ной үдэрнүүдтэ Улан-Удэ городто культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн болобо.

Тус зүблөөндэ хабаадагшад «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд» гэһэн БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Р. С. Сафроновой элидхэл зүбшэн хэлсэбэ. Элидхэл тушаа 28 хүн үгэ хэлэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшадай хэлэһэн зарим үгэнүүдые доро толилбобди.

Манай шухала зорилгонууд

Элидхэлшэ БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Р. С. Сафронов элидхэл соогоо партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой хэшанар тухай дэлгэрэнгыгөө хэлэхэ зуураа, хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөлгэдэ культурын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ партиин Центральна Комитет иимэ харюусалгатай зорилго табиба гэжэ тэмдэглэбэ: «Деревнидэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, клубууд болон библиотекэнүүдэй ажал-ябуулгые эдэбхитэй болгохо, кинофильмнүүдые хододоо харуулжа байха, хүдөө тосхонуудые радиофикацилгые шангадхаха, радиоһонсоржуулгын шанарые һайжаруулха хэрэгтэй».

Партиин энэ эрилтые республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ямараар дүүргэжэ байһан тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлэбэ.

Өөрынгөө үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан клубууд, библиотекэнүүд республика соо үсөөн бэшэ бии юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Жэшээнь, Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн Культурын байшан республика соогоо эрхим Культурын байшангуудай нэгэниинь юм. Тэрэ байшан арад зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэндэхи драматическа, хоровой, танцевальна кружогууд ажалшадта саг үргэлжэ зүжэг болон концертнүүдые харуулна. Ород арадай Куналейскэ хоор гансашье аймаг соогоо бэшэ, мүн республика соогоо суутай болонхой.

Колхозниггуудай дунда ябуулагдаха бүхы ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гол түлэб Культурын байшангаар үнгэртэгдэнэ. Багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн Ехэ-Куналейн лекторскэ нэгэдэлэй лекторнүүд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые колхозниггуудта тайлбарилха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр полевой станууд, малай фермэнүүд болон тракторна бригадануудта хэдэ хэдэн элидхэл болон лекцинүүдые уншаһан байна.

Иволгын, Кабанскын аймагуудтахи Культурын байшангууд мүн лэ муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Хүдөөгэй клубуудай тоодо Мухаршэбэрэй аймагай Подлопатинска, Тарбагатайн аймагай Десятниковска, Байкало-Кударын аймагай Корсаковска болон бусад хэдэ хэдэн клубууд ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Иигэжэ хүдэлмэреэ һайнаар табижа шадаһан культурын эмхи зургаанууд республика соо үшөөл үсөөн байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Сэлэнгын аймагта 7 хүдөөтэй клуб, 14 колхозно клуб, 3 уншалгын байшан бии юм. Теэд, эдэ эмхи зургаанууд булта һайнаар хүдэлмэрилөөд байбал ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэрие дэлгэрүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байгаа. Гэхэ зуура, дээрэ дурдагдагша культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Аймагай дийлэнхи клубуудынь болошогүй муу байдалтай.

Тэрэшэлэн Хориин, Заиграйн, Мухаршэбэрэй аймагуудтахи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд мүн лэ тон муугаар хүдэлмэрилнэ.

Хэрбээ томонууд тосхонуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэриин муугаар табигданхай байбал, холын һуурин газарнуудта, малай фермэнүүд болон бригадануудта бүришье хангалтагүй байна.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ библиотекэнүүд ехэ үүргэ дүүргэдэг юм, гэбэшье, манай республикын библиотекэнүүдэй олонхинь ажалшадай саг үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангажа шаданагүй гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Олохон библиотекэнүүд уншагшадай дунда ёһотой хүдэлмэри ябуулхын орондо миин ном үгэлгөөр лэ хүдэлмэреэ хизаарладаг байна.

Республика соо нилээд олон лекторскэ эмхи зургаанууд бии юм. Эдэ эмхи зургаануудта олон тоото багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эдэнэр СССР-эй Верховно Совөдэй V сессиин материалнуудые, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые үргэн ниитэ арад зондо ойлгуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Гэхэ зуура, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудтахи лекционно хүдэлмэри республика соо бүхы дээрээ үшөөл хангалтагүй байһаар. Манай республиканска лекционно бюро, тэрэшэлэн аймагуудтахи олохон лекторскэ группанууд партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд болон партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые ажалшадта ойлгуулха талаар үшөөл өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Тэдэнэрэй хүдэлмэридэхи гол дутагдалнуудынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр наукын туйлалтанууд болон хүдөө ажахын дүй дүршэлые үшөөл һулаар нэбтэрүүлнэ. Хүдөө ажахын темээр уншагдаһан лекцинүүдынь колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй бодото ажабайдалые хүсэд харуулжа шададаггүй байха юм.

Республика соо уншагдадаг бүхы лекцинүүдэй оройдоол 18—20 процентнь хүдөө ажахын асуудалнуудаар уншагдана, тиин холын аймагуудта энэ тоонь бүришье доошолно. Жэшээнь, Закаменай аймагта хүдөө ажахын темээр лекцинүүд хаа яа уншагдахадаашье, идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэрнэ. Заиграйн, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Байкало-Кударын, Хэжэнгын аймагуудта лекцинүүд мүн лэ иимээр уншагдана.

Культурын министерствын лекционно бюро мүн лэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тус бюро лекцинүүдые, методическа болон харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые хэблэн гарганагүй. Хэрбээ һай һайн лекцинүүдые саашадаа ород, бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэн гаргабал зүйтэй байна.

Радио, номой хэблэл, ном наймаалгын магазинууд болон театрнуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд элидхэл соо мүн лэ тэмдэглэгдээ.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөө үеын гол зорилго юуб гэхэдэ, культурно-ниитын бүхы хүдэлмэринүүдые колхозно таряашадай, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй культурна эрилтые хангалгада зорюулагдаха ёһотой гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

☆ ☆

Лекционно хүдэлмэриие һайжаруулая

КПСС-эй Бичурын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр СУЕТИНЭЙ үгэһөө

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон Бичурын аймагай колхозно таряашад хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые эрид ехээр хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Клубууд, библиотекэнүүд, уншалгын байшангууд Парти, Правительствын шиидхэбэринүүдые ажалшадта ойлгуулха, эдэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ колхозниггуудые элсүүлхэ хэрэгтэнь партиина организацинуудта туһалха зэргэтэй.

Һүүлэй үедэ манай аймагта лекционно пропаганда зарим тэды һайжараа. Гэбэшье, үшөөл дутагдалнууд бии байһаар. Дутагдалнуудайнь гол шалтагаан юуб гэхэдэ, бидэнэр малай фермэ, тракторна болон таряанажалай бригадануудта лекци үсөөн уншанабди. Наукын туйлалтанууд болон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые багаар нэбтэрүүлнэбди. Бурят-монгол хэлэн дээрэ лекцинүүд үсөөнөөр уншагдана. Мүнөө машинно-тракторна станцинуудта лекторинүүдые эмхидхэжэ байнабди. Энэнь механизаторнуудай болон колхозниггуудай дунда лекционно хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ туһа дүхэм боложо үгэхэ байна.

Кадрнуудые зүбөөр хэрэглэхэ

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин директор нүхэр ШОДОНОВОЙ үгэһөө

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуули байгуулагдаһанһаа хойшо 5-дахи жэлээ ябажа байна. Энэ үе соо тус һургуулиие нилээд олон хүнүүд дүүргэжэ гараа. Гэхэ зуура һургуули дүүргэгшэдэй тон үсөөн хубинь өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилнэ. Һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь нэгэн гээ һаа ямаршье практика гарангүйгөөр сэхэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ, культурын таһагые даагшадаар хүдэлмэрилнэ, үгы һаа зохихо услови үгы дээрэһээнь культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ оройдоошье хүдэлмэрилдэггүй байха юм. Культурно-гэгээрэлэй һургуули дүүргэгшэд клубуудые, уншалгын байшангуудые даагшад болоо гэһэн дипломуудые абажа гарадаг юм. Энэ жэл манай һургуулиие эрхимээр дүүргэжэ гараһан Устьянцева Кабанскын аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагшаар томилогдоһон байгаа. Теэд, нүхэр Устьянцева муугаар һуража гараашадай тоодо мүнөө оруулагдана. Тиимэһээ һургуули дүүргэгшэд ямаршье практикагүйгөөр хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэнгүйгөөр, өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилхэ зэргэтэй.

Һургуули дүүргэгшэдтэ зохихо услови байгуулха гээшэ мүн лэ шухала байна. Условигүй дээрэһээ олон хүнүүд һургууляа дүүргэмсээрээ ондоо тээшээ ябашана.

Аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагууд культурно-гэгээрэлэй һургуулида хүнүүдые эльгээхэ асуудалые өөһэдөө хинан шалгаха ёһотой. Тэрэгүйдэ нэгэ зарим аймагуудһаа олон хүнүүд, нүгөө зарим аймагуудһаань оройдоошье ошоногүй. Жэшээнь, Яруунын, Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудһаа энэ жэл культурно-гэгээрэлэй һургуулида нэгэшье хүн ошоогүй.

Культурын министерство кадрнуудые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда саашадаа шухала анхарал хандуулха зэргэтэй.

Колхоз бүхэндэ типовой клуб, бани, парикмахерска г. м. культурна барилгануудые бариха шухала

Уранзохёолшо Хоца НАМСАРАЕВАЙ үгэһөө

Советскэ засагтай жэлнүүдтэ манай республикада соёл культурын туйлай түргэнөөр урган мандажа байһые уранзохёолшо тэмдэглээд, хүдөө нютагуудта культурна ургалтын дээшэлжэ байһан тухай тодорхойгоор хэлэбэ.

—Колхозниггууд мүнөө культурнаар ажаһуудаг боложо байна,—гэжэ уранзохёолшо үгэеэ үргэлжэлөө. —Тиимэһээ тэдэнэрэй культурна эрилтэшье жэл ерэхэ бүри дээшэлнэ. Гэхэ зуура һайн типовой клубтай колхозууд республикада манай үшөөл үсөөн байна, клубгүйшье колхозууд бии байһаар. Тиимэһээ колхозниггууд, илангаяа залуушуул сүлөөтэй сагаа клуб, библиотекэдэ ерэжэ үнгэргэхын орондо. харин үнэтэ сагаа миин тээдэг юм.

Колхозуудта бии байһан дийлэнхи клубууд мүнөө үеын эрилтые яашье хангажа шадахагүй байна. Тэрэшэлэн олон тоото клубууд миин лэ нэрэ зүүнэ. Тэдээнэй досоошье ороходо өөдтэй юумэ байдаггүй. Эгээл иимэһээ колхоз бүхэндэ типовой клуб бариха гээшэ шухала болоод байна. Колхозуудта һайн клубууд баригдабал манай театрнууд элдэб нааданuудые харуулха арга боломжотой болохо юм.

Тэрэшэлэн колхозуудта бани, парикмахерска, прачечна байгуулха гээшэ мүн лэ шухала байна гэжэ уранзохёолшо тэмдэглэбэ.

Хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл ба хүдөө ажахын түрүүшүүл тухай зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ бидэнэрэй, уранзохёолшодой нангин уялга болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Үгэ хэлэгшэдэй ажаглалтанууд

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕМЭЭР ФИЛЬМНҮҮД ХЭРЭГТЭЙ

Мүнөө үедэ наукын туйлалтанууд ба хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл тухай фильмнүүд шухала хэрэгтэй байна. Гэхэ зуура «Главкинопрокадай» республиканска конторо тиимэ фильмнүүдые манда эльгээнэгүй. Тус конторойхид квадратно-гнездовой аргаар хартаабха һуулгаха тухай фильм манда эльгээхэбди гэһээр үнинэй юм, гэбэшье, тэрээнээ мүнөөшье болотор эльгээгээгүй. Саашадаа иимэ фильмнүүдые манда олоор эльгээбэл һайн байна.

А. Ильясов, Түнхэнэй аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша.

КУЛЬТУРНА ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГАНУУДТА ХАРААЛАГДАҺАН МҮНГЫЕ САГ СООНЬ ҮГЭХЭ

Аймагай финансын эмхи зургаанууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хараалагдаһан мүнгые жэлэй эхиндэ үгэхэ ёһотой аад, жэлэй һүүлдэ шахуу үгэнэ. Тэрээнһээ боложо клуб, библиотекэнүүд саг соогоо заһабарилагданагүй, шухала хэрэгсэлнүүд абтанагүй. Финансова организацинууд саашадаа культурна хүдэлмэридэ хараалагдаһан мүнгые культурын эмхи зургаануудта саг соонь үгэхэ зэргэтэй.

В. Батурин, ВЛКСМ-эй Прибайкальска айкомой секретарь.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХЭБЛЭЛ МУУГААР ТАРААГДАНА

Нүхэр Сафронов өөрынгөө элидхэл соо газетэ, журналнуудые тараалга тухай нэгэшье үгэ дурдаагүй, гэбэшье, энээн тухай хэлэхэ ёһотой байгаа гэжэ би һананаб. Юуб гэхэдэ, газетэ, журналнуудые, илангаяа хүдөө ажахын хэблэл тараалга энэ жэл муугаар үнгэрэгдэжэ байна. Хүдөө ажахын олон тоото мэргэжэлтэд болон культурын хүдэлмэрилэгшэд газетэ, журналнуудые ажалшадай дунда тараалгада «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалхын орондо, харин тэдэнэр өөһэдөөшье захидаггүй байха юм. Культурын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын хэблэлнүүдые ажалшадай дунда тараалгада «Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалха зэргэтэй.

Е. Бананин, «Союзпечатиин» таһагай начальник.

ШЭНЭ, МҮНӨӨ ҮЕЫН БОДОТО БАЙДАЛ ХАРУУЛҺАН ПЬЕСЭНҮҮД ХЭРЭГТЭЙ

Хүдөөгэй клубуудтахи хүдэлмэриие һонирхолтой болгохын, һонин һонин пьесэнүүдые табихын тула шэнэ дуунууд болон пьесэнүүд хэрэгтэй байна. Гэбэшье, шэнэ дуу болон пьесэнүүд манда тон хомор байна. Урдань бии байһан пьесэнүүд мүнөө хуушаршоо. Тиимэһээ шэнэ пьесэнүүдые саашадаа олоор байгуулха гээшэ мүнөө үедэ шухала болоод байна.

Д. Лаврентьев, Закаменай аймагай культурын таһагай дэргэдэхи лекторскэ группые даагша.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөнэй зал соо. А. Мантаевай фото.

Культурын байшангай хүдэлмэриһөө

Ехэ-Куналейн Культурын байшангай директор нүхэр ГУСЛЯКОВОЙ үгэһөө

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленум манай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ тон хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байха юм. Тэдэниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула манай Культурын байшангай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тобшохоноор хэлэхые хүсэнэб. Сентябрьска Пленумэй боложо дүүрэһэнэй һүүлээр манай тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой болон Ехэ-Куналейн МТС-эй урда табигдаһан зорилгонууд тухай хэдэн лекцинүүдые эмхидхээбди. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд, колхозой эдэбхитэд болон интеллигенциин түлөөлэгшэд тэдэниие уншаһан байха юм. Гадна, малажалай фермэнүүд дээгүүр хөөрэлдөөнүүдые агитаторнууд саг үргэлжэ үнгэргэнэ.

Культурымнай байшангай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогууд ажалшадай дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Илангаяа хоровой болон танцевальна коллективүүд аймаг соогоо суутай болонхой. Ехэ-Куналейн семейскэ хоорой бии болгогдоһоор мүнөө 20 жэл гүйсэхэнь. Эгээл түрүүн тус хоорто хабаадагшад В. Козлов, М. Сластина гэгшэд мүнөөшье хоортоо дуулалсаһаар. Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив энэ жэлдэ аймагайнгаа колхозуудаар 16 концертнүүдые табяа.

Тэрээнһээ гадна, Культурынгаа байшангые элдэб плакатанууд болон диаграммануудаар шэмэглэнхэйбди. Тэдэнэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажахын хүгжэлтые эли тодоор харуулна. Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ элдэб дутуунууд бии байһаар. Тэдэнэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, бидэнэр хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые өөһэдынгөө ябуулдаг ойлгууламжын хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулнабди. Мүн Культурын министерствын методическа кабинет бидэнэй хүдэлмэрилэ практическа заабаринуудые үгэнэгүй.

Айл бүхэндэ номуудые хүргэе

Баунтын аймагай Амалатска хүдөөгэй библиотекые даагша С. АФАНАСЬЕВАГАЙ үгэһөө

Коммунистическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулха хэрэгтэ номууд туйлай ехэ удхашанартай гэжэ мүнөө хэндэшье элитэ болонхой. Эгээл тиимэһээ манай түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство хадаа олон янзын номуудые хэблэн гаргаха, арад зоной дунда тэдэниие дэлгэрүүлхэ ябадалда онсо анхарал табина.

Бидэнэр, библиотекарьнуудэй, гол зорилго юуб гэхэдэ, арад зоной дунда номуудые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, научна болон политическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ туһаламжа хүргэхэ ябадал болоно. Энэ талаар абажа харахада, минии даажа байһан Амалатска хүдөөгэй библиотекэ һүүлэй үедэ зарим тэды хүдэлмэри хэһэн байха юм. Зүгөөр, эдэ бүгэдэ манай библиотекын түсэбөөрөө хараалһан ажал-ябуулгын эхининь болоно. Библиотекэдэмнай уранһайханай, политическэ, научна болон хүдөө ажахын литературын хоёр мянгаад гаран номууд бии. Бидэнэр Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тэшүүдэй болон Монгой тосхоной ажалшадай дунда хүдэлмэрилдэг байнабди. Тиихэ зуураа, арбан нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэжэ, 30—50-аад километрын газарта, гүнзэгы тайга соо байһан малажалай фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ номууд, газетэ, журналнуудые саг үргэлжэ абаашанабди. Мүн библиотекэ дотороо фотомонтажуудые, номой выставкэнүүдые эмхидхэжэ, уншагшадайнгаа тоо улам олошоруулхые эрмэлзэнэбди. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ Лев Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо зорюулан, уранзохёолшын номуудһаа бүридэһэн выставкэ эмхидхээбди. Тэрээнһээ гадна, СССР-эй Верховно Совөдэй V сессиин материалнууд, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол тухай фотомонтажуудые эмхидхэжэ, малажалай фермэнүүд болон гүүртэнүүдээр эльгээгээбди.

Манай уншагшадай тоо һараһаа һара бүхэндэ улам олошоржо байна. Гэхэтэй хамта, хүдэлмэридэмнай үшөөл дутуу дундануд бии байһаар. Номой фондые ехэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэн зөөриие сомоной Совет хүсэд үгэдэггүй, мүн библиотекын тусхай байшан мүнөө хүрэтэр үгы.

Саашадаа өөһэдынгөө хүдэлмэриие һайжаруулхын тула олон тоото эдэбхитэдтэй болохо зорилготойбди. Эгээл тиигэбэл, айл бүхэндэ номуудые хүргэжэ шадаха байнабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад Бурят-Монголой номой хэблэлэй эмхидхэһэн выставкэ хаража байна. (Зүүн гарһаа) Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агроном-агитатор Е. В. Снеткова, Байкало-Кударын аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша А. А. Гинеев, Сэлэнгын аймагай центрын библиотекые даагша Е. П. Пылькева, Шэрлангай хүдөөгэй библиотекые даагша Б. Н. Шагжитаров.

З. Веснинагай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад: (зүүн гарһаа) Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн Культурын байшангай инструктор-массовик И. Д. Мальцева, Кударын аймагай Культурын байшангай директор Ц. Б. Чимбеев, Бичурын аймагай партиин XIX съездын нэрэмжэтэ колхозой агитатор В. А. Павлова, Закаменай аймагай Мыло-Бортын хүдөөгэй клубые даагша Ж. С. Будаев, Заиграйн аймагай Усть-Курбын хүдөөгэй клубые даагша С. П. Бабушкина.

З. Веснинагай фото.

Германо-советскэ хани барисаанай һара

БЕРЛИН, ноябриин 20. (ТАСС). Германо-советскэ хани барисаанай һара Германска Демократическа Республикын городууд ба тосхонуудта амжалтатайгаар боложо байна. Һаратай дашарамдуулан ГДР-дэ ерэһэн советскэ айлшад хани нүхэрэй оршон байдалда республикын ажалшадтай уулзана. СССР-эй арадуудай ажабайдал ба ажалай амжалтанууд тухай, социалистическэ гүрэн дотор наукын ба техникын туйлалтанууд тухай советскэ ажал-ябуулагшадай элидхэлнүүд болон лекцинүүдые немецкэ арад ехээр һонирхон шагнана.

Профессор Константинов түрүүтэй бүлэг советскэ эрдэмтэд ГДР-дэ ерээд байхадаа 90 элидхэл хэбэ, ажалшадтай олон дахин хөөрэлдэбэ. Советскэ наукын ба культурын ажал-ябуулагшадай хэлэһэн үгые 40 мянга гаран хүн шагнаба.

Германо-советскэ хани барисаанай обществын гэшүүдэй тоо олошорно. Һарын түрүүшын хоёрхон недели соо обществодо 32242 хүн оробо.

Монгол Арадай Республикын соносхогдоһоор 29 жэлэй ойн урда тээ

УЛАН-БАТОР, ноябриин 20. (ТАСС). «Үнэн» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Монгол арадай-революционно партиин ЦК-гэй шиидхэбэреэр маршал Чойбалсанай байшан-музей Сүхэ Баторай —Чойбалсанай музей болгогдобо. Арадай революционно засагые бэхижүүлхын түлөө, Монгол Арадай Республикые соносхохо бэлэдхэл хэхын түлөө Сүхэ-Баторай ба Чойбалсанай хүтэлбэри доро 1921—1924 онуудта Монгол арадай-революционно партиин хэһэн тэмсэл тухай, арадай революциие бэлэдхэлгэ тухай хэлэһэн документнүүд, фотобуулгабаринууд, Сүхэ-Баторай ажабайдал ба ажал-ябуулгые харуулһан экспонадууд музей соо нэмээгдэн табигдаба.

МНР-эй соносхогдоһоор 29 жэлэй ой ноябриин 26-да болохоёо байһантай дашарамдуулан, хүнүүд Сүхэ-Баторай —Чойбалсанай музейдэ олоороо ороно.

Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха зам

ПЕКИН, ноябриин 20. (ТАСС). Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил һуларуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөө зарлаха гэһэн Советскэ Союзай эрмэлзэлгэ ноябриин 13-да болоһон пресс-конференци дээрэ В. М. Молотовой хэһэн мэдүүлгэ соо дахин тодорхойгоор харагдана гэжэ «Гунженьжибао» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Бүгэдэниитын эб найрамдал сахихые үнэн зүрхөөрөө эрмэлзэдэг хүнүүд уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрил һуларуулха зам тодорхойгоор зааһан Молотовой мэдүүлгые дэмжэнэ гэжэ газетэ заана.

Хитад арад ба эб найрамдал хүсэгшэ бүхы дэлхэйн арадууд энэ зорилго туйлахын тулада агууехэ Советскэ Союзтай хамтадаа саашадаашье тэмсэхэ юм гэжэ «Гунженьжибао» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союз ошоһон тухайгаа английска хүдэлмэришэнэй делегаци хөөрэнэ

ЛОНДОН, ноябриин 20. (ТАСС). Энэ оной майда Советскэ Союз ошоод ерэһэн английска хүдэлмэришэнэй делегациин тоосоонтой брошюра «Росси маниие баяртайгаар угтан абана» гэжэ нэрлэгдэбэ.

СССР ошоһон тухайгаа хөөрэхэ зуураа, делегадууд иигэжэ тэмдэглэнэ: «Советскэ хүнүүд бэеын элүүр һайнтайгаар харагдана, һайнаар эдеэлнэ. Эдеэ хоол нормогүйгөөр худалдагдана, столовонууд ба ресторанууд соо эдеэ хоолой сэнгүүд тон химда байна. Хүн зониинь бидэнэргэ орходоо нилээд ехэ мяха, үндэгэ, тоһо хэрэглэнэ. Советскэ Союзда һүүлэй табан жэл соо сэнгүүдэй 50 процентээр химдаруулагдаһан ябадал маниие ехээр гайхуулаа».

Делегадууд социальна страховании ба элүүрые хамгаалгын советскэ системые үндэрөөр сэгнэбэ, үйлэдбэри дээрэ медицинскэ хангалга тон һайнаар табигдаа гэжэ тэмдэглэбэ.

«Советскэ Союзда манай ошоһон тухай манай дурдаха эгээн һайхан юумэнүүдэй нэгэниинь хадаа Сочидо хэдэн үдэр манай байһан ябадал болоно. Тэндэ советскэ горнягуудтай хамтадаа гайхамшагта санаторидо ехэ һайнаар амараабди. Сочиһоо ябаха ехэ дурагүй байгаабди. Түлөөһэтэй амаралтынгаа 2-һоо 4 недели хүрэтэр тэндэ амардаг советскэ хүдэлмэришэдтэ атаарханабди» — гэжэ делегадууд бэшэнэ.

Венгриин ажалшадай ажабайдалай дурасхаалта үдэрнүүд

БУДАПЕШТ, ноябриин 21. (ТАСС). Венгриин коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойтой дашарамдуулан үсэгэлдэр Будапештдэ баярай суглаан болобо.

Венгриин ажалшадай партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши, ВПТ-гэй политбюрогой гэшүүд, Венгерскэ Арадай Республикын президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, олониитын түлөөлэгшэд заседани дээрэ байлсаба.

Венгриин ажалшадай партиин ЦК-гэй гэшүүн академик Рженет Андич заседани дээрэ элидхэл хэбэ. Манай агуехэ багша — Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ парти манда жэшээ болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Швецидэ ород номой выставкэ нээгдээ

СТОКГОЛЬМ, ноябриин 21. (ТАСС).Ородой ба мүнөө үеын советскэ номой выставкэ үсэгэлдэр Стокгольмдо нээгдэбэ. Королевскэ библиотекэ ба советскэ посольство тус выставкые эмхидхэһэн байна. Россида ба СССР-тэ олон ондоо сагта ород, гадаадын, мүн национальна хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн номууд, газетэнүүд, журналнууд, плакадууд, зурагууд, литографинууд, таблицанууд выставкэ дээрэ табигдаа.

Королевскэ библиотекын директор Уно Виллерс ба СССР-һээ Швецидэ байгаа посол К. К. Родионов тус выставкые нээбэ. Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Унден, Стокгольм городой бургомистр Р. Сульман, Швецидэхи Великобританиин ба Даниин посолнууд, арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлтэтэ газарнуудай толгойлогшонор ба гэшүүд, мүн бусад хүнүүд выставкын нээгдэхэдэ байлсаба.

КПП-гэй съезд дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 21. (ТАСС). КПП-гэй съезд Кливлендтэ табан үдэр үргэлжэлөөд, үсэгэлдэр дүүрэбэ.

Тафт-Хартлиин хуулиие болюулха гэжэ эриһэн резолюци соогоо, съезд Эйзенхауэрэй правительствын хараа бодолые шүүмжэлнэ. «Президент Эйзенхауэр ба тэрэнэй правительство хадаа Тафт-Хартлиин хуулиие хубилгаха ба тэрэниие сэсэн хуули болгохо гэжэ американска арадта үгэһэн тангаригаа дүүргээгүй».

Тус съезд Рейтерые КПП-гэй түрүүлэгшээр, Джемс Кэри гэгшые—мүнгэнэй сан жасые даагша секретаряар, Джон Риффые —гүйсэдхэгшэ орлогшо-түрүүлэгшээр дахин һунгаба. 8 орлогшо-түрүүлэгшэнэр тэрэшэлэн шэнээр һунгатдаа.

Индиин олониитэ индо-советскэ худалдаа наймаа үргэдхэхые хүсэнэ

ДЕЛИ, ноябриин 20. (ТАСС). Индиин олониитэ ба худалдаа наймаашад Индиин болон Советскэ Союзай хоорондо худалдаа наймаа үргэдхэхые оролдоно.

Делидэ хэблэгдэдэг «Вишвамитра» газетэ редакционно статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Индиин арад зон Советскэ Союзтай худалдаа наймаа хэхэ ябадалые һайшааха юм, ушарынь энэ худалдаа наймаан Индиин хүгжэлтэдэ туһалха байна».

Бенгальска «Свадхината» газетын бэшэһэнэй ёһоор, «мүнөөнэй экономическа кризисые дабахадамнай индо-советскэ худалдаа наймаанай договорой туһалха ба Индиин һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ угаа ехэ оруулалта хэхэ байһанда Инди дотор хэншье һэжэглэнэгүй».

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, ноябриин 21. (ТАСС). Правительствын гадаадын политикын асуудалнууд тушаа Франциин Национальна суглаанда үсэгэлдэр үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө. Правительствын «европейскэ» политика гэдэгые дэмжэхэ гэжэ радикалнууд Морис Фор ба де Фелис гэгшэдэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр «республиканска болон социальна тэмсэлэй» бүлэгэй гэшүүн генерал Бийот үгэ абаба.

Тэрэ хадаа национальна суверенитедһээ бүрин арсаха ябадалда оронииие түлхин оруулха «һохорлиг бюрократиин» бузар политика гээшэ гэжэ «Европые нэгэдүүлгын» политикые нэрлэбэ. «Хэрбээ өөрынгөө политика ябуулаагүй һаа, Франци хооһон музей болохо байна» гэжэ тэрэ хэлэбэ. Гадаадын хэрэгүүдэй министр Жорж Бидодо хандан, оратор иигэжэ хэлэбэ: «Хэрбээ танай проектнүүдэй абтаа һаань, та Франциин эгээн һүүлшын түлөөлэгшэ байха байгаат».

Амгалан үедэ Францииие немецкэ сэрэгүүдэй эзэлхэ арга олгоһон статьянуудые парижска договорто оруулһан ябадал эсэргүүсэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһан бүхы хүнүүдые доромжолго болоно гэжэ Лустано-Лакоко («Дулдыдангибэшэ таряашадай бүлэг») мэдүүлбэ.

«Европын обороно гэдэгэй» халха доро «европейскэ армиин» тала барigшад Франциин обороные үгы хэхэ хүсэлтэй байна гэжэ «Социальна тэмсэлэй республиканска союзай» гэшүүн генерал де Монсабер харуулба.

«Советскэ аюул» тухай худал хуурмаг зүйлөөр «европейскэ арми» байгуулгые зүбтүүлхэ гэжэ оролдоһон баруунай социалистнуудай удамарша ги Молле гэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, гадаадын хэрэгүүдэй министр Жорж Бидо трибуна дээрэ гараба. Гэбэшье, бэеын элүүрэй муу байһан ушарһаа, өөрынгөө үгые тэрэ таһалха баатай болоо. Удаа тээнь гадаадын хэрэгүүдэй статс-секретарь Морис Шуман тэрэнэй хэлэхэ үгын бэшэмэл текстые уншаба.

«Европейскэ армиие» байгуулха политикые зүбтүүлхэ ябадалда Бидогой бүхы үгэнь зорюулагдаба. Бидо парижска договорто хамаатай «нэмэлтэ протоколнуудые» дэмжэбэ. Тэдэ договорнуудые «Хойто-атлантическа союзай совет һайшаагаа» гэжэ Бидо хэлэбэ.

Франко-советскэ договор хүсэндөө үлэһэн болобошье. Франци «атлантическа һанал нэгэдэлгые таһалдуулхаяа арсана» гэжэ Бидо хэлэбэ.

Үгэ хэлэлгэ ноябриин 24-дэ үргэлжэлхэ байна.

Бирмэдэ гоминдановска бандануд дура зоргоороо аашална

ДЕЛИ, ноябриин 20. (ТАСС). Гадаадын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, гоминдановецууд хадаа США-гэй, Таиландын ба гоминдановецуудай түлөөлэгшэдэй зохёоһон түсэбэй ёһоор гаргагдаха 2 мянган солдадууд ба офицернүүдые Бирмэһээ гаргуулхагүй гэжэ ехээр оролдоно. Бирмэдэ бүхы дээрээ 12 мянга гаран гоминдановецууд бии юм.

Ноябриин 7-до гоминдановецуудые Бирмэһээ гаргажа эхилһэн аад, үглөө үдэртэнь зогсоогдоо гэжэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Элдэб шалтагаанаар һаад хэһэнэй һүүлээр, гоминдановецууд сэрэгүүдые ноябриин 13-да гаргажа эхилхые зүбшөөһэн юм. Гэбэшье, энэнь ноябриин 16-да дахин зогсоогдобо, ушарынь гоминдановецууд бирманска национальностьда хамаатай хүнүүдые Бирмэһээ нюусаар гаргажа абаашахые дахин һэдэбэ. Тиин, Рангунһаа Траст оф Индиа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө хүрэтэр Бирмэһээ оройдоол 665 гоминдановецууд гаргагдаһан байна.

Тиихэ зуура, гоминдановецууд һүүлэй үедэ Бирмын территори дээрэ бандитска ябуулгаяа эдэбхитэй болгобо.

Рангунһаа «Стейтсмен» газетын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1000 солдадууд ба офицернүүдһээ бүридэһэн гоминдановска банда Салуэн мүрэнэй зүүн тээхи райондо байна. Эндэ бандын мэдэлдэ 100 заан ба 700 луус бии юм. Буу зэбсэгүүд ба һомо хэрэгсэлнүүд тэдэнэй хүсөөр Таиландһаа асарагдана. Гоминдановецууд нютагай хүн зондо доbтолно.

Бирманска «Нейшн» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «3» гэжэ номертой бүлэгтэ оролот 5000 гоминдановецууд энэ райондо байдаг юм.

Бирмано-таиландска хилэһээ 100 миль газарта байдаг эвакуационно пунктда һаяхан гоминдановска отрядуудай ба бирманска сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаан болоо гэһэн таиландска хэблэлэй мэдээсэлые Делиин радио дамжуулба.

Англиин общинануудай палатада

ЛОНДОН, ноябриин 20. (ТАСС). Англиин элдэб олон хубинуудта американска агаарай-сэрэгэй 30 шахуу база хангадаг 30-аад мянган американска солдадууд ба офицернүүд мүнөө энэ орондо байрлана. Американска ба английска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хээрын һуралсал хэхэдэнь, Англиин хүн зондо ехэ хохидол ушаруулагдана. Энэнь английска үргэн олониитые зэбүүрхүүлнэ.

Һуралсалай үедэ Солтфлит деревни дээрэ (Линкольншир) хэдэн бомбые американска ба английска самолёдуудай хаяһан ябадалда эсэргүү эрид протестые парламентын бүлэг депутадууд ноябриин 19-дэ общинануудай палата соо мэдүүлбэ. Тус деревниндэ ехэ хохидол ушаруулагдаа гэжэ консерватор Осборн мэдээсэбэ.

«Гэртээ харяад бомбо хаяжа, һургуули хэхыень» американска лётчигуудта дурадхаха хэрэгтэй гэжэ лейборист Дж. Тэйлор мэдүүлбэ.

Арабска хэблэл ирако-турецкэ договорые буруушаана

БЕЙРУТ, ноябриин 20. (ТАСС). Ливанска ба Сирийскэ хэблэл «хани барисаан ба бэе бэедээ доbтолхогүй» тухай ирако-турецкэ договорой баталагдаһан ябадалые шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Стамбулһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые баримталан, «Аль-Джаррида» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Энэ договор хадаа ерээдүйдэ Турциин, Пакистанай, мүн Иранай составтайгаар союз байгуулха зам дээрэхи алхам болохо байна гэжэ Стамбулдахи политическэ ажаглагшад тэмдэглэнэ».

Энэ договорые бэелүүлээ һаа, США-гэй, Англиин, Франциин ба Турциин дурадхаһан Дунда Востогой «хамтын хамгаалалта» гэдэгэй проект бэелүүлхэ алхам болохо юм, тус проектые арабска оронуудай правительствонууд эрид шууд буруушаагаа гэжэ «Аль-Файха» газетэ мэдүүлнэ. Энэ договор Сиридэ ба арабска бусад бүхы оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

США Индиин ба Цейлоной хоорондохи харилсаае муудуулна

ДЕЛИ, ноябриин 20. (ТАСС). Индиин ба Цейлоной прогрессивнэ хэблэл Цейлон дээрэ американска этэгээдүүдэй Индидэ эсэргүү эмхидхэһэн ябуулгын эдэбхитэй болоһон тухай нэгэтэбэшэ мэдээсэһэн байгаа.

Үсэгэлдэр Индиин премьер-министр Неру индийскэ уг гаргалтатай хүнүүдые Цейлонһоо намнан зайлуулха зорилго табиһан «Дутугемуну» гэжэ нюуса обществын байһан тухай индийскэ парламентын арадай палатада мэдээсэбэ.

Австрида американска тагнуулшадые бэлэдхэнэ

ВЕНА, ноябриин 19. (ТАСС). Американска засагаархид арадай демократиин оронуудта, Германска Демократическа Республикада, Советскэ Союзда эсэргүү хоролон һүйдхэхэ ябуулга эрхилдэг тагнуулай-хоролон һүйдхэлгын хэдэ хэдэн центрнүүдые Баруун Австрида байгуулба. Тагнуулшадые ба хоролон һүйдхэгшэдые бэлэдхэхэ олон һургуули бии юм. Американска инструкторнууд, заримдаа гитлеровскэ Германиин урдын кадрова тагнуулшад тэдэ һургуулинуудта заана.

Тиимэ һургуулинуудай нэгэниинь Вельсе городто байрлана гэжэ Линце городто хэблэгдэдэг «Нейе Цейт» газетэ мэдээсэнэ. Тус һургуули «Фалькензам» гэжэ байшангай доодо дабхартань байдаг юм. Нүүжэ ерэгшэд гэжэ нэрлэгдэдэг хүнүүдэй лагерьнуудта американецуудай суглуулһан хүнүүд энэ һургуулида һургагдана гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Британска Гвианадахи байдал тушаа

ЛОНДОН, ноябриин 21. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, арадай прогрессивнэ партиин арестовалагдаһан 5 хүтэлбэрилэгшэд үлэсхэлэн соносхобо гэжэ үсэгэлдэр Джорджтаунда (Британска Гвиана) соносхогдобо.

СПОРТ

Ноябриин 22-ой амаралтын үдэр Улан-Удын «Динамо» стадион дээрэ кат[...] нээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Искра» ба «Медик» обществонуудай спортсменүүд ш[...] каток дээрэ һорилдожо ябана. Л. Кочергинэй фото.

Улан-Удын хоккеистнүүдэй мүрысөө[...]

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр столицын катогууд дээрэ хоккейгээр Улан-Удын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд болоо.

Мүрысөөндэ ПВЗ-гэй «Локомотивай», «Механлит» заводой, «Спартак» ба «Знамя» обществонуудай командануд хабаадаа.

«Механлит» заводой команда һула бэлэдхэлтэй байһан туладаа ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын[...]хидэй добтолгые барижа шада[...]гүй. Эсэстээ 4:12 гэһэн тоотой[...] локомотивайхид илалта туйлаа.

«Спартак» обществын хоккей[...]нүүд «Знамя» обществын команд[...] бэлэхэнээр шүүгээ.

Хоккейгээр болоһон түрүүш[...] уулзалга физкультурна организа[...]нуудай һула бэлэдхэлтэй бай[...] элирүүлбэ.

Шатараар облпрофсоведэй кубок абахын түлөө

Облпрофсоведэй кубок абахын түлөө заншалта мүрысөөндэ профсоюзуудай обкомуудай ба завкомуудай 16 командануд хабаадалсана. Тэрэ тоодо ПВЗ-тэй, шэлэй заводой, культурын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, гүрэнэй эмхи зургаануудай, МТС ба газартаряалангай органуудай, дунда ба дээдэ һургуулинуудай багшанарай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомуудай командануд оролсоно.

Мүрысөөнэй түрүүшын уулзалга ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Шэлэй заводой шатаршад «Байкал» обществын 3-дахи командые, культурын хүдэлмэрилэгшэ[...] профсоюзай обкомой 2-дохи ком[...]да ПВЗ-гэй 3-дахи командые ш[...]гээ. «Байкал» обществын 2-дохи[...] культурын хүдэлмэрилэгшэ[...] профсоюзай обкомой 1-дэхи ком[...]данууудай шатаршадай дунда [...] шанта тулалдаан болоо. Энэ һо[...]холтой уулзалга 4:1 тоотой[...] культурын хүдэлмэрилэгшэ[...] илалтаар дүүрээ.

МТС ба газартаряалангай о[...]нуудай хүдэлмэрилэгшэдэй про[...] союзай обкомой коллектив «Бай[...]лай» 1-дэхи командые 4,5:0,5 гэ[...] тоотойгоор шүүгээ.

Хүдөөгэй шатаршадай уулзалга

Хори тосхондо хүдөөгэй шатаршадай мүрысөөн боложо дүүрэбэ.

Мүрысөөндэ хабаадалсаһан 12 шатаршадай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө үсэд шанга тулалдаан болоо.

Хориин дунда һургуулиин багша Л. Ванданов бүхы партинуудаа шадабаритай бэрхээр наадажа, 12 очкоһоо 11,5 абаад, түрүү һуури эзэлээ.

Шатараар БМАССР-эй т[...] һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн[...]тэ олон дахин хабаадалсаһан Н. [...]хайлов 9,5 очко абажа, хоёр[...] һуури эзэлээ. Шатараар респу[...]кын колхозниигуудай турнирта нэг[...] бэшэ хабаадалсаһан Полусуро[...] очкотой болоо.

А. Игумно[...]

Шефтээ абаһан колхоздо концерт харуулб[...]

Улан-Удын ПВЗ-гэй Культурын ордоной уранһайханай самодеятельностиин агитбригада һаяхан Байкало-Кударын аймагай колхозуудаар ябажа ерэбэ.

Агитбригада нүхэр Хижняковой хүтэлбэри доро аймагай центртэ, Ленинэй нэрэмжэтэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта концерт харуулаа. Тэдэнэй программадань ород арадай дуунууд, частушканууд, хатар болон бусад номернууд оролсоо.

Концерт табигшадые хаа ха[...]гүй халуунаар угтаа. Концерт [...]рагшад Н. Акулинина, П. Ла[...] М. Морозова, В. Плотникова[...] Звягина гэгшэдэй һайн наада[...] тэмдэглээ.

Концерт табихын урда тээ бр[...]дынхид КПСС-эй ЦК-гэй сентя[...]ска Пленумэй тогтоолоор лекци[...]шаһан байна.

В. Непомнящи[...]

Редакторай орл[...]
Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Франц Шуберт» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Новости дня» № 56.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Кубанские казаки» (10 ба 12 ч.), «Серебристая пыль» (14, 16, 18 ба 20 ч.), «Поезд идет на Восток» (22 ч.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Хр[...] Пак» (12 ч.), «Последний табор» [...] 15, 17, 19 ч. 30 м. ба 21 ч.), [...] саанахи фильм (22 ч. 30 м.), спор[...]шэнэ фильм (18 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров-·16.

Н—00685. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.